

samt, om den kan, lära sig tro, att något sträfvande för sak i världen finnes. Denna tro skall stärka dess håg och krafter.

129 PEDAGOGISK LITTERATUR.

Litteraturblad till Saima 8. VIII 1844

Dagens viktigaste åtgärd är utan tvifvel Skolreformen. Vi behöfva derföre ingen ursäkt, om vi åt hithörande ämnen lemna en större del af det ringa utrymme, bladet eger. Än mindre är en sådan af nöden, då här är fråga om litteratur för skollärare, emedan någon sådan torde vara lika sällsynt i landet, som derom någonsin oss veterligen varit fråga i de offentliga bladen. Också kan man icke synnerligen häröfver förundra sig. Det synes en gång för alla vara afgjort, att skolläraren för sitt yrke icke har behof af andra kunskaper och någon annan bildning än på sin höjd den allmänna, hvilken såsom blott *preliminär* fordras hos läkaren samt äfven borde fordras hos presten och juristen, nemligen lexan till den filosofiska kandidatexamen. Hvem vill då förtänka skolmannen, att han förtröstade på det gamla: »den vår Herre ger en syssla, ger han äfven vett att sköta den,» åtnöjer sig med att veta, att en vetenskap finnes, som kallas pedagogik, och som idkas mångenstädes i världen – kanske i Tyskland, der man onödigtvis bråkar med det ena och andra? Förunderligare är det, att under dessa omständigheter likväl män uppstå sådane som H-r C. Forsman och V. Heikel, hvilka anse det löna mödan att för skolan utgifva och kommentera klassiska auktorer eller att ifrå för nya metoder i undervisningen. Ja vi äro beredde att utsträcka samma förvåning till den skollärare, hvilken till och med requirerat en pedagogisk Tidskrift, och hvars exemplar af denna vi genom hans benägenhet hafva framför oss, säkra att mången skall dela vår förvåning öfver detta exemplars vistelse i Finland. 10 20 30

Och det är just denna Tidskrift, vi här rekommendera. Må man nemligen icke misstyda det anförda. Ingen kan mera villigt, än vi det göra, medgifva, att landets skollärarekrets innefattar äfven män med nit och kunskaper, hvilka erfarenheten ledt till att med stor framgång sköta sitt vigtiga kall. Men vi äro likaså öfvertygade, att denna erfarenhet vunnits på bekostnad af år, förflutna under osäkra försök, af jemförelsevis ringa framgång för de lärjungar, hvilkas öde gjort dessa år till deras lärotid. Och orsaken härtill är den, att dessa lärare icke varit i tillfälle lära något af andra, hvilka offrat hela sitt lif att utöfva yrket samt att tänka öfver de mångfaldiga vilkoren för en god frukt af dess utöfning. Alltid måste ännu mycket återstå att af egen erfarenhet lära; och att de lärjungar, hvilka under en tidigare period njuta lärarens undervisning, icke kunna göra samma framsteg som de, hvilkas ledning han mottager efter vunnen större insigt, detta kan icke ens beklagas, emedan det är omöjligt att undvika. Men den, som förut inhemtat något af århundradens samlade erfarenhet och för sig bragt tillsammans i systém, måste dock ifrån första stegen på sin bana vandra tryggare än den, hvilken blifvit inkastad på densamma utan en enda ledstjerna för vandrigen. Och nämnda i system bragta erfarenhet är Pedagogiken. Ett grundligare studium af de vetenskapsgrenar, hvilkas grunder han bör meddela lärjungen, studium af pedagogiken såsom vetenskap och förutgående praktisk öfning i yrket, detta borde utgöra vilkor för tillträdet till en offentlig skollärarettjenst. Intet af dessa vilkor 40 50

finnes de facto i Finland, fastän former och ceremonier finnas, hvilka antyda deras nödvändighet. Då likväl erkänt är, att hvarje reform inom skolan blir jernförelsevis ofruktbar, om icke reformen begynner hos lärarene, böra desse nu mera än förr anstränga sig att motsvara tidens fordringar. Hvad åter tiden af en skollärare fordrar, detta kan inhemtas äfven ur

10 »PÄDAGOGISCHE REVUE. CENTRALORGAN FÜR PÄDAGOGIK, DIDAKTIK UND CULTURPOLITIK. HERAUSGEGEBEN VON D-R MAGER.» FÖRLAGET HOS CAST'SKA BOKHANDELN I STUTT GART.

Denna Tidskrift utgifves sedan 1840 uti månadshäften af ungefär sex tryckta ark hvarje, jemte ett Intelligensblad, innehållande bokhandelsannonser i den nyaste pedagogiska litteraturen. Hvarje häfte har tre sektioner eller afdelningar, af hvilka den första innehåller en eller flera korta afhandlingar, den andra recensioner och den tredje underrättelser om läroverken icke blott i Tyskland utan öfver hela jorden. Det är således denna sista afdelning, som motsvarar, hvad i Titeln nämnes kulturpolitik, en term kanske för flera läsare obekant¹.

20 Tre häften af innevarande årgång, hvilka vi haft tillfälle att se, vittna på det fördelaktigaste för skriftens redaktion. Väl finnes der ett och annat, som erinrar om Tysk pedantism, men det hela genomgås dock af en kärnfrisk och i god mening liberal anda. Utgifvaren D-r Mager, af hvilken det mesta uti skriften författas, är väl en varm ifrare för klassiska studier, men han både anser mindre grammatik och mera tillämpning än sedvanligt vara för detta studium fruktbringande och erkänner rättvisan af de såkallade realstudiernas anspråk. Utom honom hafva öfver hundra lärare vid Universiteterna och Skolorna i Tyskland, hvilkas namn uppräknas, lofvat lemna bidrag till Tidskriften, och hvarje häfte innehåller flera sådana bidrag. Bland dessa namn 30 finnas icke blott Tysklands utmärktaste pedagogers utan äfven flera berömda vetenskapsmäns, förnämligast i de humanistiska vetenskaperna, hvilka båda titlar äfven, såsom man vet, i Tyskland icke sällan äro förenade hos samma person.

Redan detta allmänna deltagande vittnar om skriftens kredit, på samma gång det ger en borgen för innehållets blifvande duglighet. För att gifva läsaren ett begrepp om dettas rikedom välja vi t. ex. en berättelse ur innehållsförteckningen för Januarihäftet innevarande år.

40 Först en polemiserande afhandling af Utg. öfver undervisningen i modersmålet (Tyskan). Sedan en framställning och kritik af en den bekanta Köllner-biskopen Droste-Vischerings skrift angående förhållandet mellan kyrkan och stat; recensioner öfver: Latinsk grammatik af Putsche, Öfningar i Latinsk stil af Heinichen, dylika af Hoffman, Euripidis Iphigenia Aulidensis utg. af Bothe, Latinsk Chrestomati af Gedicke, Romersk archeologi af Schuck, Framställning af den klassiska forntiden i valda öfversättningar ur densamma af Weis, Geografisk Handbok af Schwartz, och en Historisk af Hense. Sist en allmän betraktelse öfver skolorna och deras förvaltning i Tyskland, en framställning af de lärda skolornas i Würtemberg tillstånd och det omnämnda Intelligensbladet.

¹ Termen kultur-polis eller styrelse nyttjas allmänt af nyare statsrättslärare och omfattar allt, hvad af statsstyrelsen göres för en nations intellektuella och sedliga bildning.

Februarihäftet innehåller afhandlingar i psykologi, i metrik och öfver frenologi samt recensioner öfver skrifter i allmän, Fransysk och Tysk språkforskning. Häftet för Mars recenserar skrifter i matematik, fysik, naturalhistorie och gymnastik. Båda dessa häften äro synnerligt rika i afdelningen kulturpolitik. Så innehåller det förra underrättelser: om Universitetet i Berlin, om lärda skolorna i Sachsen, från lärda, borgar- och flickskolor i Hannover, lärda och folkskolor samt lärareseminarier i Braunschweig, skolstyrelsen, lärda och flickskolor samt gymnastikinrättningar i Württemberg, om styrelse, lärda, handtverks- och polytekniska skolor i Baiern, om universiteter och skolor i Belgien, om skolorne i Elsass och Lothringen, om skolorna i England och det nya Universitetet i London, om skolstyrelsen i Frankrike, om undervisningsväsendet i Rom, i Ryssland och Polen. Det sednare har berättelser från tio Tyska Universiteter, om skolväsendet i Preussen, i Ryssland och Polen, i Grekland, Förenta staterna och Ostindien.

10

Äfven åtföljande förteckningar öfver de föregående årgångarnes innehåll hänvisa på samma rikedom och omvexling. Vi hoppas också, att redan det anförda rättfärdigar vår förutsättning, att denna skrift skall gifva kunskap om, hvad en skollärare bör veta och kunna, för att motsvara tidens fordringar.

20

Ja vi anse att redan en blick på de Tyska skolornas lärokurs härom kan gifva en aning och anföras såsom prof följande utdrag ur ett program för Gymnasium i Eisenach 1843. Enligt detta hade lärjungarne på högsta klassen under årets lopp genomgått i

Latin: Cic. de Orat. II, c. 7-90, III 1-13; Tacit. Histor. II c. 28-101, III 1-35, IV 12-37, 60-66, 75-79, V 14-26; Juvenal. satir. 4-8, 12-15. Horat. Od. 11 st: Epod. 2, 9, Epist. 10, dessutom skriftliga öfningar två gånger, extemporerade öfversättningar till latinet en gång i veckan;

Grekiska: Dem. or. de. cor. 1-264; Eurip. Medea; samt extempor. öfversättningar en gång i veckan. (Skriftliga öfningar ske på de tre föregående klasserna);

30

Hebraiska: Judices 1-12, 14-16; Psalm. 1-12, 18-25, 29-32, och öfversättningar från Tyskan;

Tyska: ämnen, deklamation och fria föredrag två timmar i veckan;

Fransyska: Montesquieu Considerations chap. 15 cet.; Corneille Cid, samt öfversättningar från Tyskan.

Religionshistorie: efter Niemeyer.

Allm. historie: I från 30 åriga kriget till 19 århundradet.

Litter. historie: Grekisk, och Tyska nationallitteraturens.

Matematik: Stereometri, plan och sferisk Trigonometri efter Vieths lärobok, samt läran om verldsbyggnaden.

40

Fysik: Optik, läran om värmets, magnetismens, elektricitetens och galvanismens samt kemiska processen.

För att finna huru härvid läses, tjänar den upplysning, att t. ex. för hvarje af de nämnda Latinska auktorerna blifvit använda två timmar i veckan. Ty det låter gissa sig, huru beskaffad tolkningen af det korta pensum ur skalderna måste vara för att upptaga denna tid. Ännu bör ihågkommas, att detta Gymnasium (eller skola) eger blott fem klasser, och att på nedersta klassen t. ex. i Latin början göres med Syntax, och Jacobs Läsebok 2 delen läses samt något af Cornelius. Vidare läsas under skolans kurs Cæsar De bello Gallico, Cicero Orationes, Ovidius metamorphos., Sallustius, Cicero Epist., Virgilius Aeneis - af allt större eller mindre delar. Här heter också ordinarieläraren för 3:dje klassen Weissenborn.

50

Ännu högre stiger undervisningen i gamla språken uti flera Preus-

siska och Württembergiska Gymnasier, der både klassernas och lärarens antal är större. Detta antal torde dock sällan vara jemförligt med lärarens vid Gymnasium, Högre och Lägre Elementarskolan tillsammans i Finland, hvilka ungefär motsvara ett Preussiskt Gymnasium. Endast den sistnämnda läroanstalten har numera stundom flera lärjungar, än läraren lämpligen kan sköta, men vid Gymnasierna komma väl icke öfver 10 lärjungar på hvarje lärare, vid H. Elementarskolan kanske 20. Lärotiden vid de Tyska inrättningarne varar icke öfver 8–9 år. Samma tid åtgår för en kurs genom de nämnda läroverken i Finland. Hvarföre stå då dessa så långt efter de förra? – Vi lemna frågans besvarande åt någon annan. Vi endast yttra vår tro, att t. ex. tre gymnasiilärares öfverflyttande till hvarje H. Elementarskola, hvilken då kunde fördelas åtminstone på sex klasser, skulle göra ett närmande till de Tyska läroverkens prestationer möjligt, och pedagogisk bildning hos lärarena göra våra så inrättade skolor med dem jemnliska. Men stadgar och förordningar och kontroller, tro vi, verka det ensamt icke.

Men då det förra icke kan ske, och det sednare är öfverlemnadt åt sluppen och den enskilda lärarens upplysta håg, vända vi oss till denna med uppmaning att taga kunskap om här nämnda Tidskrift. Priset för årgången är 7 Th. Pr. = 6 Rubel 30 kop Silfver ungefär. Skolkassornas blifvande inkomster lemna tillfälle nog att förse skolbibliotekerna äfven med härtill utkomna årgångar. Om de sedan begagnas, skola de säkert vara verksamma både att lifva hågen, gifva eftertanken en ledning och rikta erfarenheten.

130 ORDSPRÅKET SÄGER: DEN ÖDET BESTÄMT ATT HÄNGA ...

Saima n:o 33 15. VIII 1844

Ordspråket säger: den ödet bestämt att hänga, han drunknar icke. Om af sådan eller annan orsak har H:fors Tidningars förslag att den stora vida världen till sorg och af saknad gå och dränka sig lyckligtvis stadnat vid ett blott förslag och ett duschbad, som dock haft ett menligt inflytande på bladets qvickhet och gjort, att derpå följande spalter »oaktadt blötningen bibehöllo sig torra».

Icke nog förstår bladet att prisa den ödets skickelse, som räddade de dräpliga förslagen, hvilka så uppenbarligen äro tillkomna för H:fors Tidningars sjelfegnaste räkning. Ty –

Jules Janins och Orvar Odds skrifter äro för bladet »skadliga böcker». Bättre »all bokläsnings upphörande» än dessa. »Monsieur le Comte!» »mitt herrskap»!

De handplaggor, som en gång verkat, gifva hopp om god frukt. »Silkesmaskarnes utrotande» och »fikonalfve» skola befria bladet från all samvetsoro med anledning af »Mamsell N:s lilla svart»;

Bladet bör betänka, att icke all »ohyra aflägsnas» blott genom förslag, ehuru dödande de må vara; Bättre att afsäga sig haren genom »tårnas bortskärande», än vara dansmästare med bladets vanliga skoklämma;

Frisk vind i seglen kan »bogsera» fram äfven öfver ångpösande visdoms- känslö- och fantasi- häfningar;

Intet kräk är så litet, att man åt det icke kan »gifva in» en dosis – Bladet bör förjaga all säkerhets sömn; Tro försätter berg och ger förslag med »Finska syften» kraft;